

Observatoriul ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiiu.

Nr. 76.

— Sibiiu, Sambata 19/1 Octob. —

1881.

Deschidere de prenumeratiune la

„Observatoriulu“

dela 1/13 Octob. inainte.

Pentru acei domni abonati, cari prenumeraseru dela 1/13 Ianuariu 1881 pe 9 luni, dela 1/13 Aprile pe 6 luni, sau si numai pe 3 luni, abonamentulu espiara cu finea lunei Septembrie. Pentru-cá se potemu regulá de timpuriu o expeditiune exacta a diariului, rogamu pe ddni abonati respectivi, se binevoiésca a isi descoperi vointi'a inainte de 1/13 Octob., innoindu-si abonamentulu cu pretiurile aratate in fruntea diariului: de 8 fl. pe 1 anu, 4 fl. pe 6 luni inlaintrulu monarchiei, éra in afara din monarchia cu 22 franci pe 1 anu, cu 11 franci pe 1/2 anu, in auru, sau in bilete de banca, sau hipotecarie, éra fractiunile. anume din Romani'a, se potu implini cu marce de posta.

Redactiunea si Editor'a.

Darea de consumu pe cafea, zacharu, bere.

Accisa, taxa, inpositu, numesce-o cum iti place, destulu atáta, cá ministrulu de finantje cu legea cea noua de inaintea sa, ti-a pus'o si pe acésta in spinare. Dara cu executarea ei merge nespusu de greu. Mai antaiu s'au incercatu pe la cetati si orasie, se induplece pe comune la platirea unei sume fixe, fára cá locuitorii se mai fia spionati si visitati in locuintiele lor prin finanti, cá se afle care câtu zacharu, cáta cafea si bere consuma. Pretensiunile erariului fiindu fôrte exagerate, in cele mai multe locuri incarcările de invoiéla au cadutu in balta. S'au mai incercatu si cu mioldóce violente; in fine dela unu timpu incóce câteva comune cetatiene fusera declarate de comune inchise. Pe aici au inceputu mai antaiu cu Sibiiulu, inpregiurulu caruia trasera cordonu financiariu, éra acum se spune cá urmedia si cealalte, una dupa alt'a. Se vedemu ce va dice la acestea incercari onor. camera comerciala din Brasiovu, careia Sibiiulu se inchina tocma acuma cu multa plecatiune si o róga se'si faca datori'a, chiaru cu risiculu de a fi éراسi sparta de cátra ministrulu Kemény, cá mai antierti, din cauza cá n'a voitu se daruiésca secuiloru din Sepsz György subtirele venitu adunatu cu sudori din alte piatie si dela alti ómeni leali.

Dara procedur'a cea mai curiósá e aplicata pe la sate. Din atátea mii de sate, in câte ati vediuu dv. cafelele si cāti sateni sciú se aléga cafeau'a din fasole si zacharulu din sarea mítiei? Mare lucru daca bé pop'a cu preotés'a, notariulu cu notarés'a si mai inca vreo trei patru familii cafea cu lapte Dominec'a si in serbatori. Dara nu: „Se bea misieii de sateni, se'si sare si mamalig'a recea cu zacharu, cá se aiba pentru ce se platésca tax'a; se nu mai manance la timpulu gustareii (prandisiuru, dejunu) totu numai brandia ori slanina, lapte cu mamaliga, in postu cépa, aiu (usturoiu), mamaliga de a séra, sau si rabdari prajite, se bea cafea si mojicii.“

Urmarea acestei procedure este, precum aflamu tocma si din mai multe comune orasene, cá famóliele, care incepusera a maimuti pe boieri si pe omenii bogati, bendu si ele cafea pâna ce era mai eftina, au inceputu ce'si faca cu totul alta sócótéla si se se întórca la vechi'a, solid'a si sanátós'a datina a parintiloru si stramosiloru, observata de cátra poporatiunea rurale pâna in dio'a de astadi. Dupa tóte experimentele facute in Europ'a de aprópe doue sute de ani cu caféo'a, acésta planta nu are nici-o calitate nutritiva (hranitória), nu pui din ea nici carne, nici nervi, nici óse, celu multu

cá irita numai nervii pe 2—3 patrariie de óra, desléga limbile cá ómenii se spuna mai multe verdi si uscate, éra la ómeni ce ducu viétiá sie-dietória, ajuta concoctiunea (mistuirea). Dara cá se aiba macaru acestea rezultate, caféo'a trebuie se fia de calitate superioriá, fôrte fina, apoi si preparata cu multa grija si gustu. Dara miliónele de poporu rurale si de profesionisti de pre la orasie supusi la lucru greu de 12 si 14 óre pe di, nu au nici-o trebuintia de iritare, cátu mai virtosu de nutremente substantiali, cá se le intarésca nervii si totu organismulu lor, éra apetitulu loru lupescu nu simte necessitatea de nici-unu ajutoriu la mistuire. Din acestea cauze ati potutu observa mai alesu la profesionisti de pre la orasie, cá familiile lor care se nutrescu de doue ori cu cafea, adeca la dejunu si de cina, se presenta cu o faéia palida, lipsita de sucurei vitali, in cátu ti se face mila de ele. Cá-ci apoi ce cafea se si mai bea in acelea familii? Cafea cá in birturile cele mai ordinarie de calitatea cea mai rea, apoi si amestecata cu surogate, care in dilele nóstre s'au inmultitu preste mesura si se prepara in fabrice colossali, cafea de cicóre, de ghinda, de ordiu, de secara, si ce mai sciú eu din câte plante europene. Dara si candu este cafea genuina, o facu lungu cá se ajunga, ferbu drosdiile a dou'a óra, cá se ésa nu numai arom'a, ci si veninulu numitu de medici cafeinu, cá se fia mai tare. Veniti cu noi cei ce voiti se faceti esperienti'a, se vedeti pâna si cafea fértá din coji arse de pane. Si apoi cu ce o beu? Cu mamaliga sau cu cartofi ferti! Este acesta nutrementu, ori este elu óre luxu? Vai de cei ce facu unu luxu cá acela!

Éca pentru ce nutrementu miserabile trebuie se platésca bietii ómeni taxa, adeca pedépsa, glóba, cá-ci facu luxu bendu cafea, care merita numai nume de liurca, sau cum ii disese prea bine unu saliscénu betranu: zama scursa de pre stresinele caseloru coperite cu paie atumate.

Veti fia mai observatu dvóstra onorabili boieri din Budapest'a, cari ve alergati caii prin tiéra, cá de candu s'au introdusu taxele pe cafea si zacharu, cafenarii si restauratorii folosindu-se de oca-siune au urcatu pretiurile cu câte 10 si 15 procente; altii au in cordatu si pretiurile, dau si cafea de calitate multu mai rea cá mai inainte, si in fine unii n'au facutu nici-una nici alt'a, au incarcatu inse indirecte, cá-ci acuma tóte pacharale si filigenele lor s'au facutu cá prin farmecu ceva mai mici. Mai bine asia, puéinu si bunu, decátu zama din cója de pane, mesurata cu ól'a.

Dara se lasamu pe dn. ministru cu atáta in buna pace, cá se invetie vreo doi ani din esperientia propria, se védiá cum va coperi deficitele de câte 30 milióne din cafea si zacharu, in tieri unde omenii dejuna brandia usturos'a, slanina rancedá, cépa, aiu, curechiu, cuminu (supa) si mamaliga cu terciu.

Ungari'a.

Budapest'a. Diet'a convocata din nou fu deschisa de cátra Mai. Sa imperatulu si regele in persóna, in 28 Septembrie, totu cu pomp'a si solenitate remasa de mostenire din evulu mediu. Dara fára câte o scena de urgia unguirii n'au potutu fia nici astadata. Este totu unu usu vechiu, cá cu o di sau doue inainte de a se deschide camerele, fiacare camera tine câte o siedintia prealabile preparativa, sub presidiulu celui mai betranu dintre membrii, spre a se consulta despre unele cestiumi, care apucasera a se discuta si in cluburile partideloru. In acea siedintia preparativa a Camerei deputatiloru partid'a estrema a curutilorú ridicá din nou prin rostulu betranului Irányi eunosentele lorú proteste, pe care ei le reducu la dreptulu publicu alu Ungariei. Acelea proteste

suna: 1. contra drapelului (stégului) negru-galbinu, care totu mai falvaie pâna in dio'a de astadi de pre culmea fortaretiei dela Bud'a si aduce aminte unguirilor in totu momentulu, cá ei nu potú fia fara Austri'a si nu potú face nici-unu lucru mare fara ea; 2. cá pentru-ce regele chiama pe membrii camerelorú la sine in resiedenti'a din Bud'a si nu vine Elu insusi la Pest'a in camer'a deputatiloru, cá in aceea se pronuntie cuventulu de tronú; 3. cá de ce'si pune calpaculu pe capu, pre cátu timpu citesce cuventulu de tronú, éra membrii camerelorú stau cu capetele descoperite; 4. cá pentru ce intra in sal'a tronului si unii demnitari austriaci ai curtiei, dintr'odata cu regele si alaturea cu demnitarii unguereni. In fine cei vreo 90 deputati kossuthiani protestara in contra acestorú „nelegiuri“, declarandu precum au facutu in tóte periódele si sessiunile anuali dela 1867 incóce, cá ei nu voru merge in resiedentia si nu voru participa la solemnitate de deschiderei.

Scopulu curutilorú este invederatu, nu numai cá vrasmasiia manifestata contra austriacilorú, ci si contra dinastiei, careia unguirii ii jurasera credintia cu oca-siunea incoronarei din 1867 cu solemnitate ne mai vediuta. Mai este inca si altuceva: ideile republicane se intindu si in Ungari'a, inse nespusu de confuze, identificate in capatinele generatiunilorú moderne nu cu legea, nu cu rigórea legerú, care trebuie se se substitue la auctoritatea persoanei, ci tocma din contra, cu libertinagiulu, cu desfreu si desfrenare, cu anarchia si cu comunismu. Ei nu sciú, cá intr'o adeverata republica nu existe nicairi omu, dela care criminalulu se póta cere si castiga gratia; furci dice legea, furcile sunt partea lui.

Ministrulu presidente Col. Tisza respunde lui Irányi cá si in alti ani: 1. cá drapelulu negru-galbinu e recunoscutu atátu cá bicoloru alu familiei regale, careia ii stá in libertate a'si alege colorile care'i placu, cátu si cá stindartu recunoscutu alu armatei comune, prin urmare aceea are locu pe resiedenti'a monarchului alaturea cu tricolórea Ungariei si cu a Croatiei; 2. dorinti'a nationale este satisfacuta prin stramutarea loculu de adunarea dietei dela Pressburg la Pest'a; a mai pune si alte conditiuni, este cu totul de prisosu; 3. daca regele isi pune calpaculu pe capu, acésta semnifica numai, cá Mai. Sa ilu pune in locu de a pune coron'a cea grea, cu care fusese incoronatu, precum o punea regii mai de demultu si precum in timpulu modernu nu mai face nici-unu monarchu; 4. cine ce are cu demnitarii pe cari monarchulu comunu la ambele parti ale monarchiei, ii are inpregiuru de sine?

Se prea intielege, cá pe curuti niciodata nu'i va linisti acestu respunsu; este inse bine a insemna, cá respunsulu Nrulu 4 ilu combate astadata chiaru si aristocraticulu „Pesti Napló“ cu colegii sei. Adeca lobontii si curutii differu numai in timpu si in mioldóce, in scopu nicidécum. Totu una voru ei; numai cátu lobontii sunt, precum observaseramu si la alta oca-siune, mai farisei, din contra curutii mergu inainte orbesce, preste munti si preste vali. Bine facu: cátu mai curendu atátu mai bine, se se aléga odata. Ei ceru cu violentia separarea armatei. „Pesti Naplo“ le respunde: Asia se fia, dara astadi este prea curendu; se mai asteptamu.

Estrasu din cuventulu de tronú alu Maiestatiei sale.

Maiestatea sa salutandu pe membrii ambeleoru case in noulu periodu legislativu, permite indata, cá'i astépta probleme de mare importantia, pe care au se le deslege. Continua apoi dicându, cá dela diet'a trecuta au remasu mai multe proiecte de lege neterminate, cu care trebuie se se ocupe.

De aci incóce cuventulu de tronú coprinde

acestea: Mai multe conventiuni incheiate cu principatulul Serbiei voru veni pe mesele corpurilor legislative spre aprobare si inarticulare. Districtele militare croato-slavone s'au incorporatu la Croato-Slavoni'a. Relatiunile aceluor tnuturi cãtra Ungari'a se voru regulá prin legi ulterioare.

Positiunea de dreptu publicu a cetatei si portului Fiume stabilita prin diplom'a imperatesei Mari'a Teresi'a, si prin legi relative la aceea; mai sunt inse cãteva cestiuni nedecise si neregulate prin lege; dara Mai. sa crede cã se voru regulá si acestea asia, cã se indestulésca pe toti. Mai departe se ceru reforme imperiose in procedur'a criminala, in legile civili private, in administratiunea finantiala, regularea prin lege a calificatiunei ce trebuie se se cãra dela functionari, cum si a bugetului comitatelor, apoi si infintiare de comisiuni administrative forte necesarie.

Se mai cere si reform'a legiloru industriale, intregirea sistemii de comunicatiune si incuragiarea comerçului, a industriei si agriculturii.

Ací apoi monarchulu reflecta si la starea finantierulu, dicõdu cã cu tãta necesitatea atãtoru reforme, creditulu tiei nu cumva se mai fia periclitatu (vészelyezetteti nem szabad), ci din contra diet'a se se adopere cu tãta abnegatiunea, cã se restaure drépt'a cumpana in finantie.

Dupa mai multe provocari facute si in alti ani, regele provãca si acuma din nou pe dieta, cã se se apuce odata de reform'a casei magnatiloru.

In fine Mai. Sa trecõdu la politic'a estera, la relatiunile internationali, asigura cã bun'a-vointia a celoralte puteri au avutu de rezultatu regularea pe calea pãcii a cestiuniloru subversante, cã acãta buna-vointia existe si astadi, si cã „relatiunile nõstre cu tãte gubernelne fiindu amicabile“, se pãte sperá cu temeiu, cã popõrale monarchiei se voru bucurá de pace si voru fi in stare de a'si vedé de regularea afaceriloru interne, de interesele loru materiali si spirituali.

— Acestu cuventu de tronu este dejá comentatu in mii de variatiuni, acum cã si alta-data, de cãtra press'a fiacarei partide. Pentru noi romanii, o cãla tiparita ar putea fi totu comentariulu de care amu avea trebuinta in casu de a sperá dela acela cu bunu temeiu vreunu rezultatu din cele dorite.

Croatia.

In 27 Septemcre s'a deschisu si diet'a Croatiei prin unu cuventu de tronu cititu in numele Maiestatiei Sale, de pre treptele tronului, de cãtra comitele Peiacevici, cã banu si cã comissariu reprezentante alu persõnei monarchului, adeca tocma asia, precum se facea si in Transilvani'a de cãtra unu comissariu plenipotent, care in casuri de schimbare la tronu depunea si juramentulu cã Alter ego in numele Mai. Sale dicõdu: „Juro in animam Majestatis suae sacratissimae etc. Cuventulu de tronu pronuntiatu cu vioitiune, fu primitu de cãtra camera cu multe Zsivio, mai alesu la passagele unde se vorbea despre incorporarea fosteloru districte militare si intregirea regatulu slavoru meridionali. Totu asia de bine au fostu ascultate si passagele, in care monarchulu indõmna pe croati cã se lucre necurmatu, cu intieptiune si moderatiune pentru fericirea locuitoriloru tiei.

Dupa terminarea discursulu de tronu banulu se departa si diet'a se apucã de constituirea sa. La alta ocaziune inse banulu a declarat cu tãta solemnitate, cã gubernulu seu va merge cu diet'a, ceea ce semnifica atãta, cã gubernulu va respectá voi'a maioritatiei si cã nu va fi violentu nici asupratoriu in nici-unu intielesu si in nici-o directiune. O viãtia politica calificata asia, nu pãte se desplaça altora, decãtu numai la pessimisti, la cari nu pãte se placa nimicu, la cei fanatici, cari voru se face cãte unu salto mortale; dara nu pãte placé nici renegatiloru si tradatoriloru.

Din Romani'a.

— Bucuresci 16/28 Sept. Cestiunea danubiana, despre a carei mare importantia sunt petrunse tãte clasele societatiei nõstre, au ajunsu la unu nou stadiu decisivu in sinulu gubernulu nostru. Dupa atãtea negociari si traganari, intercãlate cu dese musturari si chiaru amerintiari, anume din partea ungurésca; dupa-ce ministeriulu a trasu informatiuni pe cãtu s'au potutu mai sigure despre

opiniunea si vointi'a altoru staturi, in fine se decise a emitte unu cerculariu cãtra tãte cabinetele interesate in cauza, a carui meduva este cã: Gubernulu Romaniiei in cestiunea danubiana tine cu credintia si cu rigõre la liter'a tractatulu dela Berlinu din a. 1878. Si fiindu-cã in acelu tractatu nu se afla nici-unu cuventu despre infintiarea de asia numit'a Commission mixte, la care insiste Austro-Ungari'a, asia nici Romani'a nu o mai recunõsce cã infintiata; totuodata cere, cã regularea cestiunei danubiane se o ia in man'a loru aceleasi puteri europene in solidum, firesce inse, fara a mai coti la o parte pe poterile riverane Romani'a, Serbi'a, Bulgari'a, Russi'a, cã pe cele mai interesate in cauza pe tãta intinderea dela Portile-de feru (Orsiov'a) pâna la versarea Istrului in marea négra. In cestiuni de acestea õmenii au inceputu se dica cã si francesii: Domnedieu si dreptulu meu (Dieu et mon droit).

Totu in dilele acestea gubernulu inainta la gubernulu bulgarescu din Sofi'a o invitare onorifica, cã se binevõiesca a trimite la Bucuresci unu plenipotent alu seu, spre a reasumã consultatiunile de mai inainte relative la edificarea unei cali ferate dela Craiova la Dunare in linia diagonale spre Sistovu, unde va veni si unu podu colossalu. Mari intreprinderi se prepara in Romani'a. Asia dara puntea lui Traianu sau alui Constantinu M. se va restaurá, de si la unu altu punctu alu tiei.

— Societatea „Concordia romana“ neindestulata cu rezultatele espositiunei sale din primãvãra trecuta, alu carei scopu locuitorii l'au intielesu cu totul pe dosu, a decisu se deschida alta espositiune in anulu viitoriu, multu mai frumoasa, si asia comisiunea a si inceputu se lucre de pe acuma, era unulu din membrii a caletoritu in cãteva orasie, pentru-cã prin contactu parsonale se deschida capetele meseriasiloru si se le luminã.

— Legea electorala a Romaniiei nicidecum nu pãte se aiba pretensiunea de nu sciu ce perfectiune demna de vreunu salonu; de aceea o parte a pressei periodica se si ocupa cu analis'a si critic'a ei, in doue directiuni, precum adeca unii publicisti sunt reactionari, altii progressisti, unii pesimisti, altii optimisti. Cei mai curiosi sunt aceia, cari néga la tãte patru classile societatiei romanesci facultatea de a'si formá idea justa despre natur'a si inportant'a dreptulu electoral. Acesti domni nu vedu in alegatori rurali mai multu decãtu boi vorbitori, in clasa industriariloru si a neguțitoriloru mici, totu atãta natãrei, instrumente ale charlataniloru, in proprietarii midiolocii o cãta de õmeni egoisti, fara nici-unu sentimentu de patriotismu, era in proprietarii mari o banda mare de tirani. Atunci dara cãti au mai ramasu in tãta tiãra õmeni onesti si totuodata pricepetori de lucrurile tiei? Fãra indoie-la cã n'au mai ramasu altii, decãtu numai acea duzina de pesimisti.

Sciri din strainatate.

Acelea sunt si asta-data asia de macre, in cãtu se nu te miri cã cele mai multe diare politice s'au pusu pe conjecturi. Evenimente sunt destule, cã-cã lumea nu stã nici-unu momentu, cele mai multe inse au numai interescu locale sau provinciale, de care pe cealalta lume nu o dõre capulu, din cauza cã nu taia in interesele loru. Dintre scirile care se potu reduce multu puçinu la interese generali insemnamu acum pe acestea:

Gubernulu Turciei érase a pusu capulu in peptu. Pe candu credea tãta Europ'a, cã regularea definitiva dintre Turci'a si Greci'a nu mai lasa nimicu de doritu, generalii turcesci schimbarã lini'a fixata definitivu de cãtra Europ'a. Diplomatiu reprezentanti ai poteriloru mari protestara la Põrta cu tãta energi'a.

— In Tunis fu érase o lovire intre francesi si insurgenti. Dintre acestia cadura vreo 50; din francesi nu se scie cãti au cadutu, destulu inse cã francesii n'au mai facutu nici-unu pasu inainte.

— Din Russi'a se scrie despre multe reforme interne, ceva mai blãnde; intr'aceea lumea se interesãia mai multu de politic'a estera a Russiei. S'a latitu adeca faim'a si se sustine cu tãria, cã dacã Franci'a si Angli'a voru luá in potestatea loru Afric'a si Egiptulu, armat'a russésca si cu tãta flott'a sa va purcede nesmintitu la Constantinopole cu planu nestramutatu de a sparge imperiulu turcescu si a inaltia crucea pe S. Sofi'a.

Sciri diverse.

Sibiu, 1 Oct. n. (Timpulu). Avemu frigu cã si in Novembre. In septemãra trecuta cadusera plozi insoçite de venturi tari si reci; domineca in 25 Septembrie ninse si termometrulu R. caduã iute la 4°. Muntii remasera coperti de nea, dela siesuri a disparutu, dara lumea se imbraca de érna si in multe locuintie cu familii se face focu. Inainte cu 14 ani a mai ninsu totu pe la finea lunei Septembrie. Economii intrebati dicu, cã acestea plozi reci nu mai au la ce stricã, cu exceptiune de florariile delicate, care sunt nimicite si pe alocurea cõcerea perfecta a struguriloru se impedeã. Pãpusoiulu (cucurudiulu) este aprõpe culesu. De alta parte acestea plozi frigidose potu se folosésca multu, omorõndu miliõnele de siorecime si clotiani (gusgani, sau cum le dicu pe alocurea, cãtiei pãmentulu), cari estimpu s'au inmultitu infricosiatu si facu stricatiuni forte mari.

De alaltaeri ceriulu nostru este seninu.

— Escel. sa dnulu mitropõlitu Mironu Romanulu si domnulu Fridericu Wãchter prefectulu acestui comitatu plecãra la Bpest'a, pentru-cã in calitate de membrii ai casei magnatiloru se assiste in 28 la deschiderea parlamentelor prin Mai. sa. Pomp'a usitata din vechime la ocaziunea acãta s'a desfãsuratu si asta-data, intõcmã cã in evulu mediu, cu Veli sancte, cu cortegiulu numerosu, Barones regni, principele cardinalu pãmãte, ministrii, officialii curteii, unu episcopu cu crucea, capitanii (generali) dorobantiloru si gardistiloru custodi ai monarchulu. Regele intrandu in sala ascende la tronu, isi copere capulu cu chivar'a (calpacu) si asia citeste cuventulu de tronu. Cas'a magnatiloru e compusa din 713 membrii, intre cari 25 archiereii de ambe confessiunile, catholica si orientala.

— Venatorii de profesiune au de lucru. Nu numai in muntii nostrii, ci preste totu s'au inmultitu ferele rapaci preste mesura. Las' cã de lupi si vulpi este tiãra plina, dara se scrie din Secuime, din partile superioare muntõse de din susu de Reginu Gurgiu (Gõrgeny) Nãseudu si din Marmati'a, cã si ursii vinu chiaru prin sate si facu stricatiuni mari in vite, inãca si in õmeni. In 25 s'au adusu la Sibiu unu cerbu forte frumosu cu 16 ramuri, puscatu de dn. locotenente c. r. Berger in tnutulu passulu Dusiu (din cõce de Turnu-rosiu). Venatu nobile, dara forte rar.

— M. S. Dõmna Elen'a Cusa a promis, dice V. Covurluului, comisiunei ce s'a dusu la Ruginõs'a 5000 lei pentru construirea localulu de scõla Cuza-Voda din orasiulu Galatiu, cum si bustulu in bronzu alu nemuritorulu Cuza, ce se va pune pe frontispitiu. Bustulu va costá preste o miã de galbeni. M. S. Dõmn'a a recomandatutãtãta asupra acestei ofrande, dara o asemenea generõsa fapta e inpossibilu de a se tinea ascunsã. (Resboiulu.)

— D. generalu Davila si d. Velesecu directorulu institutulu „Eliade“ s'au insarcinatu fiescã-care cu crescerea a unuia din baiatii eruditulu Hodosiu.

Aceste fapte vorbescu de sinesi. (Paloda.)

O fetitia a repausatulu protopopu Mihaltianu fu dusa totu la Asilulu Elen'a Dõmn'a.

— (Dela Comitatu.) In adunarea generala ordinara de tõmna a comitatulu Sibiu, care are se fia in jumãtatea prima a lunei lui Octobre 1881, se va efectui si nou'a alegere pentru ocuparea posturilor vacante de adjuncti de pretori din cercurile preturilor Cisnãli'a si Nocrichiu.

Competitii la aceste posturi au a inainta concursule loru instruate pâna in 10 Octobre 1881 ilustratii sale dlui comite supremu alu comitatulu Sibiu.

— (Cali ferate vicinãli.) In 15 si 16 Septembrie s'a deschisu cu mare parada calea ferata dela statiunea Apahida (lãnga Clusiu) pâna la orasiulu Desiu, era acuma se scrie dela Murasiu Ludosiu, cã dupa negociari de doi ani s'au luat tãte mesurile spre a se asterne inãca si alta cale ferata vicinãla, dela Ludosiu preste Campi'a Transilvaniei pâna la cetatea Bistriti'a. De acolo inainte s'au aflatu o compania de anglii, cari au visitatu tãte strimitorile muntiloru de cãtra Bucovin'a si Moldov'a, cu scopu de a continua lini'a intr'o directiune sau in alt'a.

Cãlile ferate vicinãli se facu la noi mai totu din poterile poporatiunei si cu garanti'a comunelor si a proprietariloru mari. Partea Transilvaniei pe unde trecu acelea doue cali ferate, este locuita in mare maioritate preponderanta de romani. Va sci õre acea poporatiune se traga folõse reali pentru sine, din minunãta ocaziune

ce i se dă de a castiga banu la banu, înca și din obiecte, care până aci nu aveau nici-o valoare în ochii sei. Unii oameni, de ex. cu ocaziunea comasării lor, s'au ferit că de băla, de locuri petroșe și muntoșe. Voru vedea ei preste pușinu, că în multe tinuturi pietrele li se voru plăti mai bine decâtu graul și fenulu, dacă ei nu voru fi totu asia ignoranti că până acuma. Calile ferate voru produce pe urm'a lor mii de edificie, care de care mai mari și mai pompose. Asia va fi și cu locurile lutoșe și baltăse, bune de arsu caramida.

— (Omoruri.) Nu calatoriti singuri cu străini necunoscuti. Unu banditu cu totulu străinu, dara inbracatu d'omnesce, și vorbindu nemtiesce bine, venindu la orasiulu Presmeriu (2 ore dela Brasiovu), a tocmitu pe unu locuitoriu sasu, anume Mich. Donath, tata la 6 prunci, că se'lu duca cu caruti'a sa până la Brasiovu; dara trecendu pe unu drumu pușinu amblatu, banditul omorindu pe carasiulu ilu aruncă într'o baltăca, apoi se făcu neveditu cu cei doi cai frumoși și cu caruti'a.

— Intre muntii Prahovei nu departe de Sinaia, a fostu omoritu Kocinsky, fostu oficiariu austriacu, era în urma silvicultorului la padurile din acelu tinutu. Asasinulu teneru de 20 de ani e prinsu.

— In Sioimusiu aprôpe de Teca, unu cumnatu omori pe cumnatu-seu într'o certa ce avura ambii pentru nimic'a tóta.

— (Cerbulu.) Despre cerbulu inpuscatu avemu dela unu dn. membru alu societatiei de venatori urmatoriele: Va interesă pe cetitorii diariului dvôstra întielegendu că societatea de venatori, care a întreprinsu venatôrea în muntii Cibinului, de si ia ajunsu o tempestate care s'a terminatu cu ninsóre, totusi a fostu norocôsa a puscă unu cerbu, carui asemenea în diu'a de astadi se mai potu vedé numai în muntii și codrii Rusiei, prin cari înca n'au ajunsu secura. Cerbulu, judecandu dupa ramurile cernelorului a fostu de 16 ani. Unu esemplariu, decâtu care mai grandiosu nu esista. Unu adeveratu rege alu Carpatiloru. — De si venatoriulu a puscatu asupra lui cu glontiu esplosivu, într'o distanti'a numai de 28 pasi, totusi pentru-că se cada, a fostu silitu se'i dea și a dou'a puscatura.

Primiti dle Redactoru etc.

— (Pomaritulul.) Amu datu în tómna; pómele se cauta și se cumpara din tôte partile că articlu de comerciulu, acuma, că si în anii de curendu trecuti. Economii nostrii, sau înca fruntasii comunelor, aflatau ei ceva despre acestu frumosu isvoru de castigu? Nu ne vine a crede, din cauza că cine nu citește nimic, afla prea pușine și acelea nesigure, întortocate.

Dela Dev'a ni se scrie din nou, că bietii locuitori din Boholitiu scapara de calamitate numai prin impregiurarea, că dupa-ce li s'au licitatu prunele din gradini, au venitu alti doi jidovi, cari le-au platitu tóta darea restanta cu conditiune, că prunele se li se dea lor cu pretiu multu mai bunu, decâtu celu traficatu prin licitatiune, adeca în locu de 35 cri li se platesce mesur'a cu 60 cri. Se dice că acesti evrei nu ferbu din prune vinaru (rachi), ci parte le usca frumosu, parte facu din ele lictariu, și apoi se vedeti ce pretiuri bune iau ei atātu pentru póme uscate, câtu și pe lictariu, în Bpest'a și Viena. Asia de ex. prunele uscate din Bosni'a se vendu în Bpest'a cu 26 până la 27 fl., cele de Serbi'a cu 25—26 fl., altele de calitate mai inferiôra, până la 22 fl.; lictariulu 20 fl. cantariulu (maj'a) metricu. În prim'a septimana din Sept. s'au vendutu 2500 ctrie. Faceti-ve socotél'a toti câtu nu plantati pomi în gradini. Mere și pere uscate se vendu si mai bine.

Sub conducerea baron. Bela Liptay în 15.16.17 Oct. a. c. se va deschide în capital'a Ungariei espositiune fôrte frumôsa de póme diverse, care voru fi prezentate pe vreo siepte mii de castrone și farfurii (blide și talere).

Intre acestea dnulu comite H. Attems avu bunetatea a ne comunică și nôue statutele unei reuniuni de pomologi, alu carei presedinte este domni'a sa. Scopulu acestei reuniuni este a îndemná în totu coprinsulu monarchiei pe toti locuitori cu gradini, la cultivarea și nobilitarea de pomi, pentru-că din fructele lor se traga folosu câtu se póte mai bunu pentru familia, se póta și vinde câtu mai multe póme. Se ne deschidem și noi ochii, se nu ne mai batemu jocu de darulu lui Ddiu.

— (Prețulu altoru produse de ale economilor buni.) Ce ve costa stuparitul?

Pușina grija și ceva mai multa sciintia decâtu avusera mosi de stramosii nostrii. Ei, bine, mierea stracuratu curatu, albitiôsa, se vinde cu 30 până în 32 fl.; era cêr'a cu 120—122 și cea de Slavoni'a cu 124 fl. pr. ctr.

Mai reflectamu din nou și la untu și oua, de care se aduna în cantitati fôrte mari și se transporta în afara. În acelasiu timp vede în tiera'ă nostra multime de vaci sterpe, cele cu vitiei totu asia de negrijite, flamende, setôse, pline de baligariu, care n'au simțitu nici-odata tiesel'a și peria pe spatele și sioldurile lor. Ce barbaria criminală. În alte tiera se mulgu câte diece cupe de lapte dela o singura vaca; la noi câte o cupa, multu dôce pe di, în câtu nu ajunge nici la pruncii din casa.

— (Din Dobrogea) avemu érași unele sciri caracteristice, care fiindu reproduse asia precum le aflamu în „Farulu Constantiei“, nu mai au trebuința de altu comentariu. Adeca Dobrogea cea defaimata din secolu, proclamată de nesănetôsa, nesigura, selvatică, se împoporédia neincetatu; ómeni din tôte partile ceru mereu indigenatul, din Basarabi'a, Transilvani'a, Bulgari'a și din Turci'a. Din multele sciri de natur'a acestora, fia că exemple numai urmatoriele:

— S'a permis locuitorilor George Munteanu, Jonu Doblea, George Neagu romani din Basarabi'a, Mateiu Eremia și Bucuru Toma romani din Transilvani'a, se se stabilésca definitiv; cei dintaiu în comun'a Palazu, éra ceilalti în comun'a Caramuratu din plas'a Constanti'a.

Asemenea s'a permis stabilirea dlui Procopie Anastasescu în urbea Ostrovu, plas'a Silistr'a-noua.

— Emigratiunea locuitorilor musulmani din Bulgari'a în Imperiulu Padisiahului continua înca a fi destulu de animata. În timpul din urma au trecut prin orasiulu Constanti'a imbarcandu-se spre Constantinopole 451 barbati, 97 cadine și 100 copii, era din cei emigrati mai dinainte s'au reintorsu abia 48 barbati, 42 cadine și 25 copii. Amintim, că si printre acestia s'au observatu familii musulmane din Bosni'a Austro-Ungariei. În câtu pentru locuitorii nostrii musulmani, acestia isi vedu liniscitu de munc'a lor, se imbogatescu și prospera sub tôte raporturile, sub bland'a și omenós'a administratiune a Regatului romanu, care în modu egal și fara vreo abatere iubesc pe cetatenii sei. Dintre acestia cei emigrati înca în timpul resbelului se reintorcu multi, cari apoi stabilindu-se definitiv, se punu în posesiunea bunurilor ce parasiseră. (Far. Const.).

— (Lista de colecta deschisa în Nr. 69) pentru cele 60 de familii din comun'a Vadu în comitatulu Fagarasiului ruinate prin foculu din 28 Aug. a. c.

Transportu dela Nr. 69: 5 fl. v. a. Dela d. c. r. colonelu baronu Davidu Ursu 10 fl. Prin on. dn. parochu Stefanu Porutiulu colecta 18 fl. Sum'a totala 33 fl. v. a.

Documentulu despre colect'a din urma suna: Prea onor. dnule! În Nr. 69 alu „Observat.“ am cetitu, că în 28 Aug. st. n. a. c. prin focu s'au mistuitu tóta averea alor 60 familii din comun'a Vadu lângă Fagarasiu. — Pe sém'a nenocitiloru acelora amu adunatu și noi pușina mila, pe care o si transpunemu on.Redactiuni.

În bani au contribuit urmatorii:

Subscrișulu 1.—, George Porutiulu 1.—, Biserici'a gr. cath. 1.—, Comun'a 1.—, Gavrielu Tulbure și fratiulu 1.—, Danila Jadreanu și mama-sa 1.—, Vasile Pateanu —.50, Elia Jadoreanu —.10, Zacharia Jadoreanu —.10, Grigorie Apahideanu —.40, Pateanu Teodora și Jcsifu —.20, Andreica Nicolae —.30, Josifu Tulbure —.40, Pirjol Ioanu —.20, Pateanu Maria —.10, Porutiulu Teofilu —.20. Sum'a 8 fl. 30.

În bucate:

Joanu Tulbure 20 litre, Nicolau Jozanu 10 l., Astileanu Pisti 5 l., Nicolau Tulbure 5 l., Joanu Rusu 5 l., Pateanu Alecsa 5 l., Pateanu Gligoru 5 l., Pateanu Gavrila 5 l., Popu Nechita 5 l., Pumnutiulu Vasile 5 l., Moldovanu George 5 l., Moldovanu Ioanu 5 l., Parsolu Maria 5 litre. — Bucate au mai contribuit și altii în mesura mai mica, cu totulu s'au adunatu 9 mesuri à 20 litre, care s'au vendutu tóta mesur'a à 1 fl. 10 cri; s'au capetatu 9 fl. 90 cri, cari adaogendu-se la cei 8 fl. 50 cri, facu la olalta 18 fl. 40 cri. Din care s'au datu 20 cri la celu ce a adunatu bucatele, 20 cri pentru porto postal; remanu 18 fl. v. austr.

Pusta-Cianu, 17 Sept. 1881. (lângă Turd'a).

Stefanu Porutiulu,
parochu gr. cath.

Bibliografia.

Ne permittemu a reflectá pe dnii juristi și economisti nazionali la urmatoriulu catalogu de carti fôrte importante, depuse la noi cu pretiuri fôrte scadute.

— 3 Bde „Encyclopedie der Statswissenschaften“ v. Robert Mohl Erlangen 1859, geb. 9 fl.

— 2 Bde Adam Smith, „Ueber die Quellen des Volkswohlstandes“ v. Dr. Ascher, statt 6 fl. nur 4 fl.

— 6 Bde Dr. K. H. Rau, „Grundsetze der Volkswirtschaftspolitik, Volkswirtschaftslehre und Finanzwissenschaft.“ Leipzig 1863, geb. statt 15 fl. nur 8 fl.

— 2 Bde „System der Volkswirtschaft“, v. W. Roscher. Stuttgart 1868, 4 fl.

— 5 Bde Max Stirner, „National-Oeonomie der Franzosen u. Engländer.“ Leipzig 1846, 4 fl.

— 1 Bd. „Theorie der Politik“, v. J. Fröbel. Wien 1864, 3 fl.

— 3 Bde Friedr. List, „Gesammelte Schriften“. Stuttgart, 5 fl.

— 1 Bd. Aug. W. Heffter, „Das europäische Völkerrecht der Gegenwart“ IV-e Aufl. Berlin, 2 fl. 50 cri.

— 1 Bd. John Stuart Mill, „Grundsetze der politischen Oeonomie“ II-e Ausg. Hamburg 1867, 3.50.

— 3 Bde Friedr. Jul. Stahl, „Rechts- und Staatslehre“. Heidelberg 1856, geb. statt 8 fl. 5 fl.

— „Esplicatiunea teoretica și practica a codicelui“ de procedur'a civilă, comentariu completu alu tuturor articoloru de codice, solutiunea cestiunilor controversate, indicatiunea jurisprudentiei mai recente, a curției de apelu și a curției de cassatiune din Franci'a și Romani'a. Si d'ouă apendice despre procedur'a comercială. Editiunea a d'ou'a. De I. G. Sandulescu Nenoveanu, avocatulu, fostu presedinte la tribunal. comercială și procurorulu etc. Bucuresci 1879. Carte data si în recenssiunea academiiei, care a fostu numai favorabila. Volumu vastu, 8-vu mare de 96 côle tiparite. Prețulu la unu exemplariu, de si înca neatinsu, scadiutu la 4 fl.

— „O pagină din istori'a contimporana a Romaniiei“ din punctulu de vedere medicalu, ecompiu și sanitaru. De dr. C. J. Istrate, medicu alu eforiei și spitalelor civile, professorulu de higiena, auctorulu alu altoru 13 opuri și dissertatiuni teoretice și practice. Bucuresci 1880. Form. 8-vu mare, 32 côle și totusi prețulu loco — aici numai 2 fl. 50 cri.

— „Studie asupra constitutiunii romanilor“, cu esplicarea pactului nostru fundamentalu din 1 Iuliu 1866 de G. G. Meitani. 4 fascicule. Bucuresci 1881. Din prețulu de 8 franci, numai cu 2 fl.

Literatura.

Se pare că avemu a face multu și prea multu cu pros'a vietiei; este bine se și mai schimbămu bucatele. Prea se întienesc spiritulu.

În Nr. 50 alu „Observatoriulu“ din a. c. d. invetiariulu Ioanu Simu din Banatu reflectandu la cele scrise de noi în Nrii 32 et 33 despre traductiunile Reginei și ale d'omnei Mite Kremnitz din romanesce în limb'a germană, pe lângă alte informatiuni literare interesante, trase atentiunea publiculu nostru si la nobilele și patrioticulu scopu alu domnilor Brosceanu și Fischer, de a face cunoscutu produsele literaturii nôstre poetice publiculu germanu pe o scara câtu se póte mai întinsa.

Dupa acea publicatiune primiramu cu dat'a din Erlau bei Passau, Baiern, 18 Iuliu 1881 pe lângă o scrisóre amicabilă, unu articlu, pe care nu l'amu publicatu până acum, precum nu amu potutu face locu nici la traductiunei din Dante a on. domnu Gradisteanu, nici la altele câteva, care meritasera de multu că se vedea lumin'a. Luptele și valorile în care fuseram aruncati mai virtosu dela 12 Maiu încôce, ne-au infrantu cea mai buna vointia. Ne consolamu înse cu impregiurarea, că tôte acelea produse spirituale voru fi cu atātu mai bine venite de aci înainte, candu noptile sunt lungi și ómenii mai aplecati a petrece câteva ore și cu lectur'a frumôsa.

Póte fi că publiculu nostru va asteptá, că epistol'a ce urmédia aci în limb'a germană, se se fia publicatu în traductiune. Acesta nu ar fi vreunu lucru mare; pentru asta-data înse ceremu lectoriloru scusele nôstre, dacă vomu satisfacé numai dorinti'a acelora, cari ceru de mai multi ani, că despre lucrurile nôstre se se scria si în câte o limbă europeană. Sunt apoi destui cari isi aducu aminte de marele servitiu facutu natiunii romanesci din acêsta monarchia prin neuitatul diariu „Bucovina“ redactatu între anii 1848 și 1850 de cătra fratiulu Georgie și Alexandru Hormuzachi la Cernauti în d'ouă limbi, roman'a și german'a. Numai asia „Bucovina“ petrunse în cabinetele barbatiloru de statu, si nu odata întrenă mesuri perverse, planuite asup'ră capulu nostru, demască și lasă de minciuna pe spioni și denuntianti, éra alteori publicandu produse de ale spiritulu nationale romanesc, tragea atentiunea strainiloru asupra poteriloru de vietia de cari dispune poporul nostru. De altumentrea o parte din epistol'a ce publicamu suna la adres'a germaniloru din Banatu si la a sasiloru din Transilvani'a. O damu din cuventu

in cuventu, cu singur'a omittre de vreo cinci es-
pressiuni din epilogulu ei.

Hochgeehrter Herr!

Sie haben meine schwachen Bemühungen um die
romänische Literatur in Nro 50 Ihres geschätzten Blattes
in einer ganz und gar unverdienten Weise gewürdigt,
und es ist unschwer zu erkennen, dass der freundliche
Verfasser des betreffenden Artikels, Herr Jonu Simu
mehr seine landsmännlich-freundschaftlichen Gefühle
als sein kritisches Urtheil vorwalten liess.

Was habe ich bislang gethan um solches Lob zu
verdienen? Ich habe einige Gedichte von Alexandri,
Bolintineanu, Muresianu, Bolliacu, G. Sionu, Jacobu
Negruzzi, J. Rosca, Matilda Cugler und Veronica Micle,
sowie einige Volkslieder in mein geliebtes Deutsch
übertragen, das ist Alles! Und wie viel bleibt mir noch
zu thun übrig, will ich nur noch einen kleinen Theil
des Herrlichsten, was diese Dichter geschaffen haben,
in die deutsche Zunge bringen!

bleibt mir nicht ausserdem noch Negruzzi Vater,
der Mitbegründer der romänischen Dichterschule, M.
Eminescu, der Pessimist, M. D. Cornea, der romänische
Heine, C. Negri, der Fürstenkandidat von 1859, G.
Kretzeanu mit seinen patriotischen Liedern, D. Bolin-
tineanu, der unerreichte Balladendichter, Alexandrescu
mit seinen Fabeln, Boliacu mit seiner zarten Lyrik;
bleiben mir nicht noch Rosetti, T. Sierbanescu, Geor-
gescu, Petrino und wie sie noch sonst alle heissen, die
gottbegnadeten, herrlichen Sänger Romäniens?

Wahrlich, ich habe noch viel zu thun, soll ich das,
mir in Ihrem geschätzten Blatte so reichlich gespendete
Lob auch wirklich verdienen, und ich hoffe, dass die
Zeit nicht mehr fern ist, wo ich meinen Lieblingswunsch:
mich der romänischen Literatur ganz zu widmen, zu
realisiren vermag. Ich werde dann in den Schätzen,
die die Muse in Ihrem Volke aufgehäuft hat, wühlen,
wie der Diamantgräber in Californien, und manch'
blitzenden Edelstein dem Auge der Deutschen er-
schliessen.

Wie viel des Schönen klingt heute noch über die
Rosenlippen der romänischen Frauen, das noch un-
geschriebenen und der Sammlung werth ist! Man darf
hin ausgehen in's Dorf und die Mutter belauschen, wie
sie ihr Kind zur Ruhe singt; man darf nur die Jungfrau
belauschen, wie sehnsuchtsvoll sie im Liede den Em-
pfindungen ihres Herzens Ausdruck verleiht, während
die Spindel des Spinnrockens Takt dazu gibt; man darf
nur den Klage Liedern lauschen, die Abends traurig vom
Friedhofs herüber tönen, und man geht reich beladen
nach Hause, um all' das Empfindungsvolle aufs Papier
zu fixiren, und verwundert sich, dass mit Einemmale
ein goldener Sonnenblick auf die geschriebenen Zeilen
fällt, denn man hat sich in die gefundenen Schätze so
sehr vertieft, dass man es nicht merkte, wie die Nacht
darüber hinweg ging.

Ich besitze schon einige dieser noch ungedruckten
Volkslieder, die ich dem Sammelfleisse des Herrn
Lehrer Albu in Resicza verdanke, und von denen ich
schon mehrere in's Deutsche übertragen habe, die
demnächst veröffentlicht werden sollen, wobei sich aller-
dings das Eigenthümliche ereignen wird, dass bisher
unveröffentlichte Volkslieder zuerst in fremder
Sprache erscheinen.

Hier haben Sie eines dieser Lieder im Urtext:

De asiu fi eu floricea,
Busuiocu de pe pareu,
Se me iai Tu fara frica,
Se me pui la sinulu Teu:
Eu atunci roa si sora
Tote-asiu sci a le uitá,
Ca-ei o dulce sarutare
De pe budie Ti-asiu furá.

De asiu fi o paserica,
Ca se sboru cu rapediune,
Asiu veni eu far' de frica
Si 'n ferestr'a Ta m'asiu pune,
Ti-asiu cantá cu veselia,
Mandro! melodi'a Ta,
M'asiu lasá se me prindi vie
Si cu mine-a Te jocá.

De-asiu fi ventu de primavéra,
Se pociu flori a leganá:
Asiu veni eu de cu sera
Pe Tine-a Te cautá,
Asiu suflá eu preste Tine,
Si pe budie-ti m'asiu jocá;
Ear' candu ai dormi mai bine,
Eu atunci Te-asiu sarutá.

De-asiu fi eu angerulu care
Dela ceriuri e tramisu,
Se Te-adórma cu cantare,
Ca se-Ti dea unu dulce visu,
Eu atunci pe Tine, mandro!
Pe bratia mi-Te-asiu portá.
Si prin nuori cu Tine scumpo!
Dreptu in raiu eu asiu sborá!

Die romänischen Volksdichtungen sind wirklich
einzig in ihrer Art und viele derselben sind in Deutsch-
land bekannter, als Sie und Ihre Landsleute es vielleicht
glauben mögen; denn eine Anzahl von höchst verdienst-
vollen Übersetzern verfolgt seit Jahren das anerkennt-
werthe Ziel, die Perlen der romänischen Poesie den
Deutschen zu erschliessen.

Die erste deutsche Übersetzung rührt meines
Wissens von den Brüdern Arthur und Albert Schott und
erschien unter dem Titel: „Walachische Märchen“ 1845
in Stuttgart und Tübingen; dieser folgte die bekannte
„Sammlung romänischer Volksdichtung“ von W. v.
Kötzebue, Berlin 1857, eine Uebersetzung der Alexan-
drinischen Sammlung, welche 1853 in Jassi erschien. In
Ihrer nächsten Nähe, nämlich in Hermannstadt selbst

veröffentlichte J. K. Schuller 1859 „Romänische Volks-
lieder“ und auch die Uebersetzungen Fr. W. Schuster's
dürften Ihnen bekannt genug sein. Weiters nenne ich
als vorzügliche Translatoren noch Dr. Adolph Stern,
welcher sich der schwierigen Aufgabe unterzogen hat
Shakespeare in's Romänische zu übersetzen, sowie
L. Starke.

Uausgesetzt thätig sind, Deutschland durch kri-
tische Berichte über die romänische Literatur im
Laufenden zu erhalten: Mite Kremnitz, George Allan
in Bukarest, Hugo Klein in Budapest und Professor
Karl Reissenberger in Graz.

Das sind, ausser den von Herrn Simu in Nr. 50
des „Observatoriu“ namhaft gemachten Autoren die
deutschen Pionire auf dem Gebiete romänischer Poesie,
wovon ich Sie, den gefeierten Decan der romänischen
Literatur gebührend Notiz zu nehmen bitte!

Und nun erübrigt mir nur noch, Ihnen mitzuthéilen,
dass ich im Vereine mit meinem Freunde Brosteanu
am Beginn unserer literarischen Thätigkeit, welche in
die Zeit fällt, da Ungarn wieder ein selbstständiges
Königreich wurde, eigentlich ein engeres Ziel im Auge
hatte: Eingeführt in die romänische Literatur durch
ihn, wollte ich durch Uebersetzung in gebundener
Sprache, er durch Uebersetzung von Erzählungsliteratur
und historischer Essay's den Deutschen Banat's, unseren
Landtleuten, die Uebersetzung beibringen, dass die
Romänen durchaus nicht die rohen, empfindungslosen
Barbaren seien, für die sie, wenigstens von den Banater
Deutschen, gehalten wurden! — Wir wollten das Mis-
trauen, mit welchem sich die beiden Nationen gegen-
überstehen verringern dadurch, dass sie einander besser
kennen und würdigen lernten und sich enger anein-
anderschiessen, um sich der Vergewaltigung, die ihnen
von dem Magyarismus drohte, zu erwehren!

Ein solch' kühnes Ziel schwebte uns vor Augen,
und Sie werden sich eines Lächelns bei diesem meinem
Geständnisse nicht enthalten können; aber ich bitte zu
bedenken, dass ich und Freund Brosteanu unsere eigenen
Gefühle als Maasstab an die Allgemeinheit legten und
— um 14 Jahre jünger waren.

Heute, wo, wie dies aus einem, unter der Presse
befindlichen Studium Brosteanu's über die politische
Situation der Romänen in Ungarn hervorgeht, nicht
einmal die Romänen Siebenbürgen's mit ihrem Bruder-
volke im Banate vollkommen einig vorgehen, um sich
gegen die ihnen zugedachte Vermagyarisirung zu wehren,
müssen wohl auch wir über unser einstiges Vorhaben
lächeln.*) Vielleicht aber schliessen sich die Deutschen
Siebenbürgen's und des Banat's doch noch an die
Romänen an, um im gemeinsamen Kampfe den Sieg der
Gleichberechtigung davonzutragen, auf den wir vorläufig
hoffen wollen!

Würden die Siebenbürger Sachsen weniger über
die ihnen drohende Gefahr vergewaltigt zu werden
klagen und in der deutschen Tagespresse unter der
stehenden Rubrik: „Sachsennoth“ weniger an das
Mitleid ihrer deutschen Brüder appelliren, und würden
die Deutschen Banat's nicht unthätig und beinahe
gleichgiltig dem Treiben des Magyarismus zusehen, sondern
würden sie Alle zusammengehen: Die Deutschen Sieben-
bürgen's mit den Deutschen im Banate und diese wieder
mit den Romänen der beiden Länder: Romänen könnten
romänisch, und Deutsche deutsch bleiben für alle Zeiten,
und es könnte der Welt das Schauspiel der Verge-
waltigung erspart werden.

Inzwischen werden wir Beide, Brosteanu daheim
im Banate, und ich hier in Deutschland den einmal
eingeschlagenen Weg still und entschlossen weiter-
schreiten, an ein und demselben Bau gemeinschaftlich
fortarbeiten, einen Stein um den andern zutragend, den
einzigsten Lohn im Bewusstsein glücklichen Schaffens
suchend.

Schliesslich lege ich noch ein Exemplar derjenigen
Nummer des „Magazin für die Literatur des Auslandes“,
bei, welche „Resunetul“, von Andr. Muresianu in meiner
Uebersetzung enthält, die Sie in „Transilvani'a“ aufzu-
nehmen freundlichst in Aussicht stellten und zeichne,
mich Ihrem gütigen Wohlwollen bestens empfohlen
haltend.

Hochachtungsvoll als Ihr ergebenen
L. V. Fischer.

*) Se ne permiteti la loculu acesta numai o mica
reflexiune. Vointi'a unanima sub despotismu nu s'a
potutu manifestá nici-odata la nici-unu poporu asia
precum s'a simtitu. Se mai observamu, ca existe des-
potismu luminatu, existe si altulu brutale, barbaru, sel-
baticu, care nu se póte corege, decátu se póte numai
nimici elu pe sine prin escessele sale, ca scorpionulu
ce'si sparge insusi capulu.

La „Transilvani'a“ fói'a Asocia-
tiunei transilvane pentru literatur'a romana si cul-
tur'a poporului romanu, doritorii a o avé, fara cá
se fia membri ai acestei asociatiuni, se binevoiésca
a prenumera de a dreptulu la Comitatu Asocia-
tiunei in Sibiu, strad'a Cisanadiei Nr. 7. Abona-
mentu se primesce numai pe 1 anu intregu si
numai cu 2 fl. vol. austr., afara din monarchia
cu 6 franci (lei noi). Formatu 4º, editiune curata
si frumósá; pe anu 24 pana in 28 colé. Abonatii
noi primescu toti Nrii dela Januariu pana la
Decembre, si au in aceia tóte actele de preste anu
ale Asociatiunei, câte sunt destinate a se publica
in interessulu membriloru si alu altoru lectori, precum
si alte materii scientificé si literarie, pentru ori-
câte remane spatiu. Red.

Preturile cerealelor si altoru obiecte de traie au fostu la

30 Septembrie st. n. in Sibiu:		
Grâu, dupa calitati	1 hectolitru	fl. 7.50 - 8.30
Grâu, amestecat	1 „	6.50 - 7.20
Secara	1 „	5.——5.40
Papusiou	1 „	5.00—5.30
Ordiu	1 „	4.30—4.60
Ovesu	1 „	2.40—2.80
Cartofi	1 „	2.—2.50
Mazare	1 „	8.50—10.—
Linte	1 „	10.—12.—
Fasole	1 „	5.—6.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	35.—36.—
Untura (unsore topita)	50 „	35—36
Carne de vita	1 „	40—48
Oua 10 de	1 „	—15

Cursulu bursii din Vien'a si Pest'a in 15 Septembrie st. n.

	Vien'a	Pest'a
Renta de auru unguresca	118.25	118.10
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientu ung.	91.—	90.—
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	108.75	108.75
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	96.75	95.50
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	133.50	133.50
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamén- tului	98.50	98.50
Obligatiuni ung. cu clausula de sortire	97.50	97.50
Obligatiuni urbariale temesiane	97.50	97.50
Obligatiuni urb. temesiane cu clausula de sortire	97.—	96.50
Obligatiuni urbariale transilvane	97.50	97.50
Obligatiuni urbariale eroato-slavone	98.50	—
Obligatiuni ung. de rescumperarea dieciméi de vinu	94.50	95.—
Datorie de statu austriaca in chartie	76.85	76.75
Datoria de statu in argintu	77.70	77.75
Renta de auru austriaca	94.80	94.75
Sorti de statu dela 1860	131.50	131.—
Actiuni de banca austro-ung.	831.—	828.—
Actiuni de banca de creditu ung.	360.75	360.50
Actiuni de creditu aust.	367.—	366.10
Serisuri foveiari ale institutului „Albin'a“ dela Sibiu	—	99.10
Galbini imper.	5.59	5.61
Napoleonordnulu	9.34	9.35
100 marce nemtiesci	57.70	57.70

Pentru	sortatu grauntie	cele mai acomodate
Originalu	Mayer	Treiaratorie
22.000 masine in activitate		Se se céra marc'a fabricéi
30 MEDAILLEN		
J. Grossmann		
Waitzner- strasse 76	Budapest'a	Waitzner- strasse 76
(33) 7—10		

Pentru imflaturi, acréla de stomacu, hoemorhoide, incuietura, patima de ficatu si de fiere, sange necuratu, congestiune de sange la capu si la peptu.		Mai folositoru si mai eftinu ca tóte apele amare.
Preparatu dupa ordinatiune speciale medicala.		Incepu desfacéndu. Apicabilu la patienti de ori-care etate.
Parti principali: Estrase din erburi medicinale civetiane.		Absolutu nestricatoriu.
in farmaciile urmatoare. Se se céra respicatu: piluri elvetiane dela farmacistulu R. Brandt. Se vendu pa-leteta numai in dose de tinchea, continéndu 50 piluri cu 70 cr. si in dose mai mici de proba 15 piluri cu 25 cr. Ficare cutióra cu pilule gennine elvetiane trebe se aba vigneta de suse, crucea alba elvetiana pe fundu rosu, ca si clesentu numelu fabricatorulu. Representatulu seu pentru Sibiu este dlu farmacistu Augustu Teutsch, éra pentru M. Gessen dlu Danielu Bernardy. Acestu medicamentu veritabilu se póte afla si in ficare farmacia buna din Austria.		Prospecte e re cupéndu inire altele, nu- merose pareri de ale ómniloru de specialitate despre folosu si nestricatiune, se dau gratis
(33) 1—12		